

Christina Rygaard Kristiansens prædiken ved Folketingets åbningsgudstjeneste

Taler

Christina Rygaard Kristiansen
Sognepræst og provst

Dato

3. oktober 2023

Sted

Christiansborg Slotskirke,
København

*Der gik en i menneskevrímlen
og slettede nederlag ud
så kærligt som var det i himlen
og ansigt til ansigt med Gud.*

*Ham er det vi prøver at huske,
han gør, at vi dagligt må fuske
med godhed og kommer til kort.*

– Lars Busk Sørensen 1986

Den tyske maler Sieger Köder har malet et billede, hvor man ser Simon Peter få vasket fødder Skærtorsdag aften. Vi kender historien. Skærtorsdag aften samledes Jesus for sidste gang før sin død med sine disciple, for at fejre påskemåltid med dem. Her indstiftedes nadveren, men før de satte sig til bords, bandt Jesus op om sig og gav sig til at vaske disciplenes fødder. Vi ved, at Peter var mere end tøvende i forhold til Jesu plan om at vaske hans fødder. Han var kategorisk imod. ”Aldrig i evighed skal du vaske mine fødder”. Det er først da Jesus siger, at Peter ikke kan høre sammen med ham, hvis ikke han får vasket sine fødder, at Peter giver sig. På billedet sidder han så med fødderne i baljen – omsider - fristes man til at sige. Foran Peter knæler Jesus. Man ser kun ryggen og fodsålerne af ham. Peter har allerede lagt den ene hånd om hans skulder, for han vil jo gerne være tæt på Jesus, men med den anden hånd lægger han an til at skubbe ham væk. Sådan sidder han så, Peter, som så mange af os sidenhen har gjort. I spænd med Guds enbårne søn. Vi vil jo gerne være tæt på, bare ikke så tæt på, at vi taber kontrollen, eller der er nogen, der tror vi er blevet sære. Men længslen efter, at der må være mere – den kender vi – og usikkerheden, den

sårbarhed vi oplever, når vi tør stå ved vores længsel efter dybde og mening.

Peter synes at kigge ned over skulderen på den knælende Jesus. Han skal lige se, hvor slemt det står til i baljen. Hvor meget skidt er der? Der er ikke noget skidt at se. Intet. På baljens vandoverflade er der kun spejlbilledet af Jesu ansigt. Uendeligt ømt. Et blik, der ser alt, og ikke tager noget tilbage. Jesus ved godt, at Peter et par timer senere ikke kan holde sig vågen, selvom angsten gennemryster hans Herre og Mester. Han ved også at Peter, kun kort derefter, tre gange med stigende kraft og overbevisning, adspurgt om han ikke er en af den mands disciple vil sige: Mig – ham - aldrig? Jeg aner ikke hvem han er!!

Relationen til Jesus Kristus kommer til udtryk i det blik, vi lader os holde i. Tænk at være rummet i ømhed, når det eneste man selv kan tænke på er, om der er nogen, der ser hvor meget skidt man rummer. Som Peter er vi holdt i det ømheds blik, Jesu blik, der ser os, som vi er og ikke et øjeblik trækker sin kærlighed tilbage. I det blik erfarer vi, at det er kærligheden, som er den stærkeste magt der findes, og det sværeste og dybeste mysterium. Her er kilden til et liv under håbets fortegn. Et håb som lever længe efter at vores selvgenererede optimisme er brændt ud.

Det sker at vi også gerne vil give os hen i det blik – når der ikke lige er noget andet – når det ikke bliver for risikabelt, når kontroltabet ikke er for stort. Men det kniber med at give slip og derfor, forfalder vi i stedet for hengivenhed til Gud, til noget, der næsten ligner praktisk ateisme, selvom de ord vi bruger, godt kan narre lidt. Det går os som det gik præsten ombord på et fly, hvor kaptajnen meddelte: ”Motorerne sætter ud – nu kan kun Gud hjælpe os”. Da præstens sidemand spurgte, ”Hvad sagde han?” svarer præsten ”Han sagde at alt håb er ude”. Her er ingen længsel, intet håb, her er en nøjsomhed, en rationel økonomiseringen med forventningerne til den Almægtige. Som havde Gud brug for at blive skærmet mod vores længsler og håb, eller noget som helst andet vi kunne finde på.

Vi er skabt i Guds billede, men jævnligt sker det, at vi returnerer complimenten og skaber Gud i vort billede. Resultatet er altid en lille overskuelig Gud, som ikke rummer de store overraskelser. En lommegud som lynhurtigt får reduceret det kristne trosfællesskab til et værdifællesskab og de kristne til små værdikrigere, der skal skærme deres sarte og ømskindede Treenighed. Vi ved fra korset at Gud ikke er ømskindet. Den franske digter Paul Claudel skriver i et af sine digte,

”Hvad søgte jeg i himlen sammen med kættere og galninge, den Gud er mig nok, som rummes mellem 4 nagler”. At være skabt i Guds billede er at blive til i relation til andre. Som Faderen, Sønnen og Helligånden er et evigt og ubrydeligt, kærlighedens fællesskab, således kommer vi først for alvor i eksistens når vi indgår i relation til Gud, næsten og os selv. Deri ligger vores gudbilledlighed. Den ligger der fortsat også efter syndefaldet – med alt hvad det betyder at leve i en falden verden, hvor vi fusker med godheden og langt fra altid er så åbne og ærlige om motiverne bag vores ord og tavshed som manden i følgende historie.

Et lille orkester havde spillet populær klassisk musik, ikke overvældende succesfuldt, på et feriested. Uge efter uge var kendte og elskede toner strømmet ud i sensommernatten. Nu var tiden kommet til at sige tak for i år. Dirigenten takkede musikerne for deres arbejde, han takkede handelsstanden fordi de havde hyret orkesteret. Til sidst sagde han, at der var én, han og musikerne gerne særligt ville takke. Det er vores musikelskende ven her på 2. række, der ikke er gået glip af en eneste koncert i de sidste 3 uger. Forfjamsket rejste en ældre mand sig op og sagde, at han skam var meget glad for at have bragt orkestret glæde, men han kunne ikke have siddende på sig, at han var en stor musikelsker – eller kender for den sags skyld. ”Når jeg så flittigt er kommet hver aften, er det ganske enkelt fordi en klassisk koncert er det eneste sted min kone ikke vil lede efter mig”.

Vi er sjældent hverken så afklarede eller ærlige som vores ven i musikskjul. Ej heller disciplene er nødvendigvis klar over, hvilke motiver der driver dem til at forsøge at få folkeskarerne væk. Men væk skal de. Og vi forstår de trætte disciple. De har virkelig slidt i det, så meget at der ikke har været tid til at spise og nu synes Mesteren selv, at de skal hvile sig og komme til kræfter. Men det bliver ikke til megen hvile. Det øde sted, Jesus har stillet dem i udsigt, er propfyldt med mennesker, da de når frem. Jesus ser på folkeskaren og ynkes over dem fordi de er som får uden hyrde. Straks går han i gang med at lære dem mange ting. Man fornemmer at han bare helhjertet samarbejder med den situation, der nu er opstået. Er nærværende i det, der er, som vi så ofte anbefales men sjældent lykkes med at være.

Men til sidst fornemmer man, har disciplene fået nok. Det er sent, her er øde. Send dem væk, så de kan gå hen og købe noget at spise. De skal ikke være vores problem. De må klare det selv.

Nu er der ikke noget sted i Bibelen, hvor det står at alle fik, hvad de gerne ville have, når Jesus kom. Det får disciplene heller ikke. De ville bare have fred. Fred fra folk, fra opgaver – bare fred. Men den fred Jesus giver er altid fred til noget, aldrig bare fra noget. I stedet for den fred de kunne overskue, får de en opgave – et kald, som de bare helst vil være fri for og dybest set ikke aner, hvad de skal stille op med.

”Giv I dem noget at spise!”, siger han til dem.

De prøver igen – det bliver urimeligt dyrt, det vil koste mere en ½ årsløn, skal vi virkelig gå ud og købe brød til alle disse mennesker.

Igen skærer Jesus igennem: ”Hvad har I?” ”Gå hen og se efter”. Det er næsten den sidste sætning der er den værste. Her er ingen mulighed for at komme med et sandsynligt gæt, et rimeligt estimat, et resumé af forventede fund. Nej, Jesus kender dem – og os – alt for godt: ”Gå hen og se efter”. Så finder de 5 brød og to fisk – I Johannes evangeliets gengivelse af beretningen lader evangelisten en af disciplene få et sidste forsøg på at slippe for opgaven, da han siger: ”Men hvad er det til så mange?”

Sagen synes afgjort. Der er ikke nok. Færdig. Der er grænser for, hvad der kan lade sig gøre. Nu har vi prøvet. For os er alt håb måske ude, men ikke for Jesus. Han løfter blikket mod himlen, velsigner de 5 brød og 2 fisk og der bliver, på forunderlig vis, nok til alle – endda overflod.

Noget skete, da disciplene svarede Jesus kald – uanset hvor meget de prøvede at undgå det. Vi mener at vide, at mirakler er når Gud gør som vi vil. Men måske er det egentlige mirakel når vi gør som Gud vil. Det forandrer os og dermed den verden vi lever i. Disciplene blev andre mennesker af at blive kaldet. De blev revet bort fra det, de kunne sige sig selv og ind i livet med Jesus, der hele tiden åbenbarede nye perspektiver som ingen kunne sige sig selv. Livet med Jesus handlede og handler om at perspektivet ændres, al vores fusken og fodslæberi til trods. Opgaven er ikke længere skråsikkert at sige hvad vi vil med Gud. Opgaven er at læne sig ind i det blik vi er holdt i og lytte til, hvad Gud vil med os. Hvad kalder han os til?

Vi lytter når vi tager sætningerne i evangelierne og ryster dem til ordene falder af og vi står tilbage med det, der har magt til at sætte vores hjerter i brand og lade os vokse dybere og dybere ind i venskabet med Kristus. Det forandrer os for altid at være kaldede. Har man engang set, med hjertets øjne, at den mangelkultur som nyder sådan fremme i tiden, ikke har nogen plads i livet med Gud, gør det noget ved én. Vi er ellers gode til det med manglerne. Mange når ikke ud af sengen før det begynder. Vi har ikke sovet nok, vores søvn har ikke kvalitet nok, vi har ikke tid nok, vi får ikke trænet nok, smilet nok, gået nok, der er ikke plads nok på solsiden af livet. Vi køber dingener for at sikre os mod mangel, så vi kan monitorere alle vores mangler og der er hele tiden noget vi mangler at gøre noget ved. Og så er vi endda kun nået til vores egne mangler..... Det kan være svært at tro på at vi er nok og at der er nok, hvis vi tør bære det frem vi har og bede om at få det velsignet, men evangeliet fortæller, at det er sådan det er.

For 75 år siden høstede Nørre Ørslev Valgmenighed på Falster frugten af at have båret deres længsel frem og bedt om, at den måtte blive velsignet. De havde brændende ønsket sig, at den præst de gerne ville kalde kunne blive ordineret, således, at hun som rettelig kaldet præst, kunne være deres præst. En sen aprildag i 1948 drog de mod Fyn, hvor ordinationen skulle finde sted. Her skulle deres præst, Johanne Andersen, ordineres sammen med to andre kvinder. Det var en glædens dag – for menigheden dengang for alle de menigheder der siden har kunnet kalde den præst de gerne vil, uanset om det så var en kvinde eller en mand. Jeg så glæden som et genskin af den forårsdag i en gammel kvindes øjne. Hun var barn da den blomster- og flagsmykkede bus, fyldt med medlemmer af Nørre Ørslev Valgmenighed inklusive hendes forældre, drog fra Nørre Ørslev mod Fyn. Næsten 7 årtier senere lyste hendes ansigt fortsat op, når hun fortalte om denne dag.

For få år siden oplevede jeg, hvordan sorgen også kan fylde, da jeg i Letland talte med kvindelige teologer kort tid efter at Den Lutherske Kirke i Letland, havde tilbagekaldt beslutningen om, at kvinder kunne ordineres. Der er grund til at glæde sig over, værne om og takke for vores danske folkekirkeordning.

Som til alle tider, rummer også vores tid mange store udfordringer. Nogle er gamle kendinge, andre er skræmmende nye. Jeg har ikke en færdig pakke med evangeliske svar på tidens store spørgsmål, men jeg tror af hele mit hjerte, og det er min dybeste erfaring, at der ikke findes nogen situation, som Gud ikke er

Gud for. Intet sted vi skal gå, hvor han ikke går med. Ingen byrde vi skal bære alene. Jeg har ingen færdige svar, men jeg vil gerne foreslå en arbejdstitel: ”Under Guds velsignelse i færd med at forme fremtiden”. Det var overskriften for arbejdet da Fællesskabet af Europæiske Kirker, som rummer alle Europas Kirker, bortset fra katolikkerne og de russisk ortodokse, i forsommeren mødtes i Tallinn, for at diskutere vægtige spørgsmål, som hvordan taler vi meningsfuldt teologisk om en retfærdig fred, og lægge skinner til at denne vigtige samtale kan fortsætte. Vi bliver som Folkekirke, hvad enten vi er kirke på landet og eller i byen, styrket af, at Folkekirken er med i trosfællesskaber, hvor vi oplever at vi nok er ganske særlige, men samtidig har udfordringer til fælles med mange andre kirker. Kirker som vi kan lære af og vokse i troen sammen med, alle vores mangfoldigheder til trods.

At være under Guds velsignelse betyder, at vi frimodigt kan glæde os over al det positive i kirkens historie uden at være fanget af den, og tro at vores værdi som kirke beror på fortidens magt og pragt. Vi er, som kirke, ikke sat her som de primære vogtere over kirkens i går, reduceret til et bygnings-societet eller en tandløs fortidsfrednings forening, men vi er kaldede til at forkynde Guds nærvær som det åbenbarer sig i mødet med Jesus Kristus. Vil vi stadig, også med sådan en arbejdstitel, ”Under Guds velsignelse i færd med at forme fremtiden”, fuske og fodslæbe i forhold til Gud? Ja, men det gjorde disciplene også – og de blev kaldet og sat i sving – som også vi bliver det. Ikke fordi vi pludselig er blevet til fint brug, men fordi vi er holdt i det blik, der ser os som vi er, uendeligt værdifulde uanset hvad vi kan eller ikke kan, og sætter os fri til at tjene med alt hvad vi rummer. Svarer vi på kaldet skal vi huske, at det er mægtige kræfter der er på spil, for de kræfter Gud virker i os med, er de kræfter hvormed han rejste Kristus fra de døde.

*Og følger vi tøvende efter
og tjener hans store projekt,
så deler han nok sine kræfter
med os og gir handlingen vægt,
han kender jo Skaberens kilde
og ved hvad Han drømte og ville
med os på sin hellige jord.*

– Lars Busk Sørensen 1986

Må Guds fred, som overgår al forstand, gennemgribende forstyrre os i vores liv.

Amen

Kilde

kirke.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/christina-rygaard-kristiansens-praediken-ved-folketingets-abningsgudstjeneste>